

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för svenska språket

1SS15U Svenska som andraspråk för lärare i den kommunala vuxenutbildningen och SFI, 30 hp (1-30 hp). Ingår i Lärarlyftet., 30 högskolepoäng

1SS15U Swedish as a second language for teachers in the municipal adult education and SFI, 30 hec (1-30 hec)., 30 credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1N

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2023-10-31

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2024

Förkunskaper

Grundläggande behörighet och intyg om huvudmannens godkännande

Mål

Övergripande mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- beskriva språkutveckling ur ett andraspråksperspektiv med olika teoretiska utgångspunkter,
- redogöra för centrala villkor i vuxenutbildning med nyanlända elever,
- visa förståelse för betygssättning,
- redogöra för litteraturundervisning som redskap för språkutveckling.

Färdigheter och förmåga

- utföra språkliga analyser av andraspråksinlärares språkutveckling i tal och skrift,
- tillämpa metodologiska perspektiv genom att utforma undervisning för elever i vuxenutbildning,

- motivera bedömning och betygsättning av skrift och tal,
- planera och genomföra språkutvecklande undervisning för vuxna nyanlända elever med hjälp av skönlitteratur,

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- värdera undervisningsmoment som främjar språk- och kunskapsutveckling hos vuxna flerspråkiga elever,
- värdera och välja undervisningsmaterial i relation till elevgruppens sammansättning och kunskapsnivå,
- bedöma vuxna andraspråkselevs särskilda behov avseende kulturell förförståelse och förutsättningar för språkutveckling på makro-, meso- och mikronivå,
- identifiera och argumentera för didaktiska val utifrån vuxna andraspråkselevs särskilda behov.

Delkurs 1. Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för grundläggande begrepp inom andraspråksforskningen,
- jämföra och problematisera olika teorier om första- och andraspråksutveckling i tal och skrift,
- beskriva flerspråkiga elevers förutsättningar för språkutveckling.

Färdigheter och förmåga

- tillämpa språkutvecklingsteorier på utformningen av analoga och/eller digitala undervisningsmoment i svenska som andraspråk i relation till styrdokumentet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- värdera undervisningsmoment för vuxna nyanlända elever i relation till ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt.

Delkurs 2. Grammatik och fonetik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- redogöra för det svenska språkets grammatiska strukturer i olika typer av texter,
- redogöra för fonetikens och fonologins grunder genom att analysera och beskriva andraspråkinlärares uttal.

Färdigheter och förmåga

- identifiera inlärares utvecklingsstadier i ett andraspråk utifrån processbarhetsteorin,
- bedöma språklig produktion och reception utifrån betygsriterier.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- förhålla sig till ett teoretiskt grammatikperspektiv i relation till ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt,
- didaktiskt motivera grammatik- och uttalsundervisning utifrån vuxenutbildningens styrdokument.

Delkurs 3. Grundläggande läs- och skrivutveckling för vuxna, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna:

Kunskap och förståelse

- visa grundläggande teoretiska kunskaper om läs- och skrivutveckling på såväl första- som andraspråket,
- redogöra för hur talspråkets och skriftspråkets system relaterar till varandra, utifrån

dels ett sociokulturellt, dels ett individuellt perspektiv.

Färdigheter och förmåga

- didaktiskt motivera analog och digital läs- och skrivundervisning för vuxna utifrån teoretiska perspektiv,
- anpassa läs- och skrivundervisningen utifrån den studerandes individuella förmågor och förutsättningar.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- förhålla sig till olika teorier om litteracitetsutveckling i relation till ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt,
- identifiera och analysera bilders och symbolers funktioner i alfabetiseringsundervisning.

Delkurs 4. Betyg och bedömning, 3,0 hp

Kunskap och förståelse

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för vuxna andraspråkselever.

Färdigheter och förmåga

- konstruera och motivera betygsgrundande uppgifter i relation till styrdokumentet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- bedöma vuxna andraspråkselevs skriftliga och muntliga produktion i enlighet med styrdokumentet.

Delkurs 5. Litteraturredaktik, 4,5 hp

Kunskap och förståelse

- redogöra för skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur,
- visa kunskaper om innehållsliga och språkliga karaktärsdrag i lättläst skönlitteratur.

Färdigheter och förmåga

- planera, genomföra och utvärdera språkutvecklande arbetssätt med hjälp av skönlitteratur.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- motivera val av litterära texter anpassat till vuxna flerspråkiga elevers språkfärdighetsnivå och progression.

Innehåll

Delkurs 1. Språk, språkinläring och andraspråksundervisning, 7,5 hp

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande kunskaper om språk, språkutveckling och undervisning av flerspråkiga elever. I kursen behandlas olika teoretiska perspektiv på flerspråkighet och språkutveckling, inte minst i relation till språkutveckling i samband med yrkespraktik inom SFI. Delkursen ger också en introduktion till andraspråksundervisningens didaktik genom att olika undervisningsformer och arbetssätt med fokus på vuxna flerspråkiga elever belyses med utgångspunkt i gällande styrdokument.

Delkurs 2. Grammatik och fonetik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Delkursen ger grundläggande kunskaper i svensk grammatik och fonetik ur ett andraspråksperspektiv. I delkursen ingår att diskutera de utvecklingsstadier som föreslås i processbarhetsteorin. Grammatiken studeras och tillämpas i analyser av läromedelstexter och autentiska elevtexter producerade av elever med svenska som andraspråk. I delkursen studeras också de svenska språkljudens produktion och

beskrivning, särskilt i jämförelse med andra språk. Speciella svårigheter i svenskans uttal lyfts fram och diskuteras i ett didaktiskt perspektiv med särskilt fokus på vuxnas lärande. Delkursen berör också formativ och summativ bedömning i relation till grammatik- och uttalsundervisning.

Delkurs 3. Grundläggande läs- och skrivutveckling för vuxna, 7,5 hp

I delkursen ges de studerande möjlighet att utveckla grundläggande teoretiska och praktiska kunskaper i läs- och skrivutveckling för vuxna (litteracitet). Huvudvikten läggs vid kognitiva förutsättningar och behov samt hur olika skriftsystem förhåller sig till uttal. En del av delkursen omfattar utveckling av ordförråd och läsbarhet i texter samt hur bilder och multimodalitet medverkar till förståelsen av texten genom grundläggande läromedelsanalyser.

Delkurs 4. Betyg och bedömning. 3 hp

Delkursen fokuserar på betygssättning inom ämnet svenska som andraspråk genom såväl teoretiska diskussioner som praktisk tillämpning. I delkursen ingår didaktiska aspekter på uppgiftskonstruktion i förhållande till betyg och bedömning. Aktuella styrdokument inom SFI studeras liksom muntliga och skriftliga bedömningsmaterial av olika slag. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygssättning diskuteras.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik 4,5 hp

Delkursen behandlar litteraturundervisning för nyanlända vuxna andraspråkselever utifrån ett kritiskt perspektiv. Litteraturens plats i dagens undervisning behandlas utifrån litteraturdidaktisk forskning. Stor vikt läggs också vid att synliggöra möjligheter och skillnader mellan att undervisa om, i och genom litteratur.

Undervisningsformer

Kursen ges som nätbaserad deltidskurs med stöd av webbaserad lärplattform utan obligatoriska träffar. Gruppövningar kan förekomma.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga uppgifter. Både enskilda uppgifter och inlämningsuppgifter i grupp förekommer (ca 3 st per delkurs). För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. Betygskriterier för betyget Väl godkänd meddelas skriftligen vid kursstart.

Delkurs 1 *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) samt genom hemtentamen (6 hp).

Delkurs 2 *Grammatik och fonetik ur ett andraspråksperspektiv* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och genom hemtentamen grammatik (3 hp) respektive fonetik (3 hp).

Delkurs 3 *Grundläggande läs- och skrivutveckling för vuxna* examineras genom inlämningsuppgifter (1,5 hp) och genom hemtentamen (6 hp).

Delkurs 4 *Betyg och bedömning* examineras genom hemtentamen (3 hp).

Delkurs 5 *Litteraturdidaktik* examineras genom hemtentamen (4,5 hp).

Provmoment omfattande minst 18 högskolepoäng måste ha betyget Väl godkänd för att

slutbetyget ska bli Väl godkänd.

Omexamination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet. I det fall student med funktionsnedsättning har rätt till särskilt pedagogiskt stöd beslutar examinator om anpassad eller alternativ examination.

Kursvärdering

Kursvärdering genomförs under kursen eller i nära anslutning till kursens avslutning. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle ska senast vid kursstart informeras om föregående kursvärderingsresultat och genomförda förändringar i kursen.

Överlappning

Kursen kan inte ingå i examen med annan kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet: Delkurs 1 motsvarar delkurs 1 (7,5 hp) inom 1SS130 respektive 1SS113 (7,5 hp) vid Linnéuniversitetet.

Delkurs 3 motsvarar 1SS216 (7,5 hp) vid Linnéuniversitetet.

Delkurs 4 motsvarar delkurs 3 (3 hp) inom 1SS200 vid Linnéuniversitetet.

Delkurs 5 motsvarar modul 2 (3 hp) i delkurs 4 inom 1SS130 vid Linnéuniversitetet.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Gemensam litteratur för samtliga delkurser

Kursplan för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. Se aktuell kursplan på www.skolverket.se

Läroplan för vuxenutbildningen. Se aktuell läroplan på www.skolverket.se

Skollagen, S. F. S. (2010). 800. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Svenska skrivregler utgivna av Svenska språknämnden. 2017. 4:e uppl. Stockholm: Liber. 312 s. ISBN: 978-91-47-11149-7

Delkurs 1. *Språk, språkutveckling och andraspråksundervisning, 7,5 hp*

Aldén, Kristina & Olofsson, Mikael. 2022. *Möjligheter till lärande: andraspråksdidaktik i ett kritiskt perspektiv. Symposium 2022*. Malmö: Liber. 304 s. ISBN: 9789147146956. (Valda delar.)

Axelsson, Monica. 2013. *Flerspråkighet och lärande. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 547–577. 31 s. ISBN: 978-91-4407065-0

Cummins, Jim. 2017. *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur & Kultur. s. 11–181. ISBN: 978-91-27-81875-0

Economou, Catarina. 2013. Svenska och svenska som andraspråk i Gy11 – två jämbördiga ämnen? *Forskning om undervisning och lärande*. 11. s. 44–60. 17 s. (Tillhandahålls av institutionen som pdf)

Eklund, I. 2016. *Webbaserad alfabetisering*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur.

Flyman Mattsson, Anna. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund*. Lund: Studentlitteratur. ISBN: 978-91-44-07625-6.

Franker, Qarin. 2013. Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 771–805. 34 s. ISBN: 978-91-44-07065-0

Gibbons, Pauline. 2018. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Lund: Studentlitteratur. 214 s. ISBN: 978-91-7382-848-2

Hedman, Christina. 2012. "Flerspråkig elev – med dyslexi?" I: Salameh, Eva-Kristina (red.). *Flerspråkighet i skolan*. Stockholm: Natur & Kultur. s. 98–123. 25 s. ISBN: 978-91-27-42172-1

Kästen-Ebeling Gilda. & Otterup, Tore. (red.). 2018. *En god fortsättning. Nyanländas fortsatta väg i skola och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 110 s. ISBN: 978-91-4411390-6. (Valda delar.)

Ladegaard, Uffe. 2013. "Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen". I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 45–65. 20 s. ISBN: 978-91-44-08052-9

Lindberg, Inger. 2013. Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s. 481–518. 28 s. ISBN: 978-91-44-07065-0

Skolverket. 2011. *Läroplan Modersmål för grundskolan*. s. 87–99. 12 s. ISBN: 978-91-38-32541-4

Skolverket. 2012. *Greppa språket. Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. 146 s. ISBN: 978-91-87-11526-4

Skolverket. 2018. *Greppa flerspråkigheten - en resurs i lärande och undervisning*. 162 s. ISBN: 978-91-7559-316-6

Referenslitteratur

Harstad, Fredrik & Hostetter, Jenny. 2016. *Boken om SFI. Erfarenheter, undervisning och organisation*. Stockholm: Gothia fortbildning. 152 s. ISBN: 978-91-88-09959-4

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 2. Grammatik och fonetik ur ett andraspråksperspektiv, 7,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2013. Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. 2 uppl. Lund: Studentlitteratur. 85-120. 37 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Flyman Mattson, Anna. (2022). *Andraspråkets grammatik*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-12912-9

Flyman Mattson, Anna. (2022). *Andraspråkets grammatik. Övningsbok*. Lund:

Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-12913-6

Johansson, Victoria, Carling, Gerd & Holmer, Arthur m.fl. 2013. *Språket, människan och världen: människans språk 1-2*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 6. 125-164. 40 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Lövestam, Sara. 2016. *Input Grammatikundervisning – för sfi och sva*. Stockholm: Natur och Kultur. 117 s. ISBN 978-91-27-44564-2

Saito, Kazuya. 2012. Effects of Instruction of L2 Pronunciation Development: A Synthesis of 15 Quasi-Experimental Intervention Studies. *TESOL Quarterly*, 46(4). 842-854. 13 s. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Salomonsson, Johanna. (2023). Lärares reparationsstrategier i muntlig produktion och deras effekt på språkutveckling. *Lisetten*. 1/2023. s. 18-20. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Thorén, Bosse. 2014. *Svensk fonetik för andraspråksundervisningen*. Stockholm: Vulkan. 102 s. ISBN 978-91-63-76378-6

Didaktisk litteratur

Rosenqvist Håkan. 2007. *Uttalsboken. Svenskt uttal i praktik och teori*. Stockholm: Natur & Kultur. 96 s. ISBN 978-91-27-40645-2

Referenslitteratur

Engstrand, Olle. 2007. *Fonetik light*. Lund: Studentlitteratur. ISBN 978-91-44-04399-9

Garlén Claes. 1988. *Svenskans fonologi*. Lund: Studentlitteratur. Kapitel 4 och Appendix. ISBN 978-91-44-28151-3

Zetterholm, Elisabeth & Tronnier, Mechtild. 2017. *Perspektiv på svenskt uttal. Fonologi, brytning och didaktik*. Lund: Studentlitteratur. 152 s. ISBN 978-91-44-07529-7

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 3. Grundläggande läs- och skrivutveckling för vuxna, 7,5 hp

Eklund, Ivana. 2016. *Webbaserad alfabetisering*. (1. uppl.). Stockholm: Natur & Kultur. ISBN 978-91-27-44539-0

Engblom, Charlotte. 2013. Medier, flerspråkighet och multimodal texthantering. I: Wedin, Åsa och C. Hedman (red). *Flerspråkighet, litteracitet och modalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 189-208. 20 s. ISBN 978-91-44-08052-9

Enström, Ingegerd. 2016. *Ordens värld. Svenska ord – struktur och inläring*. Stockholm: Hallgren & Fallgren. 116 s. 978-91-73-82888-8

Franker, Qarin. 2013. Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. s.

771–805. 35 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Jakobson, Liivi. 2019. Lärares uppfattningar om responsfokus och respons sätt för vuxna nybörjarstuderandes texter i svenska som andraspråk. *Nordand*, 3(01), 25-47. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Ladegaard, Uffe. 2013. Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsutvecklingen. I: Wedin, Åsa och C. Hedman (red). *Flerspråkighet, litteracitet och modalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 45-68. 24 s. ISBN 978-91-44-08052-9

Norlund Shaswar, A. 2012. Skriftpraktiker i gränslandet mellan hem och SFI-klassrum. Språkets gränser - och verklighetens: Perspektiv på begreppet gräns. I: Olofsson (red.) *Symposium 2012*. Stockholm: Stockholm universitets förlag. s. 157-166. 20 s.

Rosén, Jenny. 2013. När de illiterata kom till Sverige. Språk, lärande och identitet inom SFI. I: Wedin, Åsa och C. Hedman (red). *Flerspråkighet, litteracitet och modalitet*. Lund: Studentlitteratur. s. 145-168. 24 s. ISBN 978-91-44-08052-9

Sandwall, K. 2013. Sfi i praktiken - om språklärande på praktikplatser. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur. s. 725-770. 46 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Skolverket. 2016. *Digitala verktyg och andraspråsutveckling hos vuxna*. Hüyla Basaran. Stockholm: Skolverket. 23 s.

Skolverket. 2016b. *Grundläggande litteracitet. Att undervisa vuxna med svenska som andraspråk*. Skolverket: Stockholm. 116 s. 978-91-75-59258-9

Skolverket. 2017. *Bygga svenska. Bedömningsstöd för nyanlända elevers språkutveckling i årskurs 7-9 och i gymnasieskolan*. 122 s. Skolverket: Stockholm ISBN 978-91-75-59276-3

Wedin, Åsa. 2010. *Vägar till svenskt skriftspråk för vuxna andraspråksinlärare*. Lund: Studentlitteratur. 112 s. ISBN 978-91-44-05653-1

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 200 s.

Delkurs 4. Betyg och bedömning, 3,0 hp

Borgström, Eric & Ledin, Per. 2014. Bedömarvariation: Balansen mellan teknisk och hermeneutisk rationalitet vid bedömning av skrivprov. *Språk & stil*, (24), s. 133–165. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Salomonsson, Johanna. (2022). Uppgifters komplexitet. Robinson & Gilaberts modell (2007) i andraspråkskontext. *Lisetten* 4/2022. s. 20-22. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

William, Dylan. *Att följa lärande: formativ bedömning i praktiken*. Lund: Studentlitteratur. 264 s. ISBN: 978-91-44-08369-8Skolverket. Senaste upplagan.

Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjlig-heter. Stockholm: Fritzes 58 s. Skolverket. Senaste upplagan.

Utbildning i svenska för invandrare. Kursplan och kommentarer. Stockholm: Fritzes. 51 s. Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 5. Litteraturdidaktik, 4,5 hp.

Landmark, Dan & Ingrid Wiklund. 2012. *Litteraturen, språket, världen: andraspråksperspektiv på litteraturundervisning.* Lund: Studentlitteratur. 150 s. ISBN: 978-91-44-06025-5

Molloy, Gunilla. 2011. *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum.* Lund: Studentlitteratur. I urval (ca 50 s). ISBN: 978-91-44-05937-2

Nordenstam, Anna & Olin-Scheller, Christina. 2018. Lättläst - en demokratifråga. *Utbildning och Demokrati*, 27(3). S. 35-52. Tillhandahålles av institutionen som pdf.

Skolverket. 2016. *Litteratursamtal. Stödmaterial. Perspektiv på litteraturundervisning.* (9 s.)

Skolverket. 2016. *Litterär förståelse och begreppsanvändning. Stödmaterial. Perspektiv på litteraturundervisning.* 13 s.

Waldén, Robert. 2019. Med fokus på ord, uttryck och språklig stil: ett betydelseskapande litteraturarbete i grundläggande vuxenutbildning. *Pedagogisk forskning i Sverige*, Vol. 24 No. 3-4. 25 s. ISSN: 1401-6788
Artiklar tillkommer som tillhandahålls av institutionen, ca 50 s.

Skönlitteratur

Alakoski, Susanna. *Svinalängorna.* Valfri utgåva.

Bakhtiari, Marjaneh. *Kalla det vad fan du vill.* Valfri utgåva.

Lagerkvist, Pär. *Dvärgen.* Valfri utgåva.

Lagerlöf, Selma. *Bortbytingen.* Valfri utgåva.

Tranströmer, Tomas. *Några dikter* (Tillhandahålles av institutionen.)

Två lättlästa verk väljes i samråd med läraren.

Noveller kan tillkomma som tillhandahålles av institutionen, 50 s.